

Redaktionens forord

► Managed democracy

Folkestyret har som tema budt sig til i løbet af den sidste måneds tid. Et russisk valg der *kårede* Putin til rollen, som det en russisk iagttagere i DR1s Horisont beskrev, som 'Direktør' for et 'managed democracy'. Et dansk valg som Information ironisk men måske rammende beskrev som en kamp mellem varm luft fra Khader og kold luft fra Kjærsgaard. Netop i samme periode og formentlig med sigte på julegavesalget har Tim Knudsen, Københavns Universitet, udgivet et værk, hvor en af pointerne sammenfattes i titlen: 'Fra folkestyre til markedsdemokrati'. Han illustrerer bl.a. bevægelsen fra en situation sidst i 1940'erne, hvor ca. hver fjerde vælger var partiorganiseret, til i dag, hvor det er mindre end hver tyvende.

"Udviklingen har favoriseret elitære, professionelle politiske partier, der gebærder sig som virksomheder på et marked. Det betyder langt fra det repræsentative demokratis død. Men det tegner konturerne af et samfund, der er klart opdelt mellem en elite og konkurrerende professionelle politikudbydere og en masse af passive demokratiforbrugere."

Ikke nogen ulogisk udvikling i takt med at partierne bliver mere topstyrede og i stigende grad designer politik efter fokusgruppe-undersøgelser og råd fra kommunikationseksperter. Hvad skulle være interessen i en partiorganisering, hvis ikke man bliver inddraget i politikudviklingen?

Tim Knudsen starter sin analyse ved det såkaldte *Jordskredsvalg* i 1973. Jordskred fordi det rykkede rundt på stemmerne og herunder gav adgang til 3 nye partier, men også jordskred fordi der heri lå en slags brud med det firpartisystem, som indtil da havde udvist et relativt tydeligt mønster mellem samfundets hovedgrupper og de parlamentariske repræsentanter (byborgerskab – konservativ, det store landbrug – venstre, arbejdere – socialdemokrati og det lille landbrug og nogle intellektuelle – det radikale venstre).

Bogen er endnu ikke nået min boghandel, men at dømme på anmeldelserne rummer den vægtig dokumentation af Danmarks politiske udvikling fra Jordskredsvalget og til i dag. Lad os derfor håbe at bogen kan danne en slags empirisk afsæt for en diskussion af etableringen af et egentligt politisk felt i Danmark. Et felt som Bourdieu i en samtale fra 2001 med en 3.g fra Marseille forklarede således:

Princippet er enkelt: Man kan tænke på den politiske verden – en verden af politikere, journalister, kommentatorer, ansvarlige for tv-indslag om politik og alle dem som lever af og via politik – som *et spil*, hvor deltagerne vil vinde. Af en række forskellige grunde, herunder at politik i stigende grad monopoliseres af professionelle, lukker dette spil sig mere og mere om sig selv. For at få adgang til den politiske verden skal man kunne kandidere til en position. For at blive inviteret til en reportage i tv skal man repræsentere et parti. Man skal dermed *indsættes* partipolitisk, og med ét lukker den politiske verden sig om en. For det andet er der profitter at tjene i dette spil, ikke blot i økonomisk betydning. Profitter som at blive kendt og set op til. Relationen mellem de politiske repræsentanter og dem, som repræsenteres, bliver dermed i stigende grad kompromitteret af det faktum, at de første har interesser at forsvare i deres interne spil, som går forud for opgaven med at repræsentere, som de har overfor de repræsenterede.

Pointen er altså ikke, at politikere snyder os som vælgere, fordi de har en flosset moral, men at det *at repræsentere* går hånd i hånd med at deltage i et spil, hvor positioneringen internt i relation til de øvrige positioner tager meget energi og store investeringer.

Heri ligger naturligvis, at tingene 'bare sker'. 'Udviklingen', som Knudsen taler om i ovenstående citat, er jo ikke en overnaturlig kraft, men netop et kompliceret fænomen som 'udvikler' sig via et samspil af, at en række agenter *handler* og *gør*, men måske på måder som ingen enkeltagenter kan over- eller gennemskue.

Man kan håbe at Knudsens dokumentation kan være et bidrag til at løfte en mere præcis debat af 'udviklingen' for når neoliberal logik og professionalisering af politik ser ud til at bære i retning af 'managed democracy', så er heller ikke det nogen *naturlig* udvikling. Men det repræsenterer så stærke logikker og praksisser, at der skal mere til end upræcist definerede overfladebetragtninger, som den just overståede valgkamp udsagn om "mere eller mindre offentlig sektor" og dermed antydning om indgreb i en konkret overenskomstforhandling.

-ub

Kilder

Horisont DR1 d. 3.12.07 findes på www.dr.dk

Tim Knudsen (2007): *Fra folkestyre til markedsdemokrati*, Akademisk Forlag, København

Rune Lykkeberg (27.10.07): Apropos folketingsvalg: Hvad står til valg, *Information*, København

"Paris-Bourdieu-Marseille", *DEES* (nr. 127, marts 2002). – omtalt i Hexis' nyhedsbrev nr. 21, dec. 2004, www.hexis.dk.